

B. ŘEŠENÍ JEDNOTLIVÝCH LOKALIT

NÁZEV AKCE:	Revitalizace zahrad u škol na území Městského obvodu Pardubice III
KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ :	Pardubice
OBEC:	Pardubice
KRAJ :	Pardubický
STUPEŇ PD:	Prováděcí projektová dokumentace
DATUM ZRACOVÁNÍ PD :	březen- květen 2011
AKTUALIZACE:	únor 2013

1. ZAHRADA MŠ E. KOŠTÁLA

1.1. Současný stav

Poměrně velká zahrada s významnou problematickou plochou, kterou představuje vyvýšený kryt CO.

Dřevinná skladba je jednoduchá (převažují borovice a javory), trávniky i porosty keřů jsou čistě udržované. Na stromech je patrná absence výchovného řezu, významná část listnáčů má v korunách vytvořen základ pro tvorbu tlakových vidlic, vzhledem k velikosti stromů však v současné době nejsou nutná radikální opatření. Stromy vyžadují pouze citlivé odborné průklesty se zaměřením na nápravu problémových větvení (tam, kde tato náprava ještě je možná) a poté pravidelnou další kontrolu a údržbu. Keřové patro je převážně stříhané (živé ploty po obvodu), větší souvislé výsadby v chudé druhové skladbě pokrývají svahy krytu.

Zahrada je funkčně rozdělena do 3 segmentů, které jsou odděleny plůtky. Tyto segmenty vymezují prostor pro jednotlivé třídy a mají ucelenou koncepci přizpůsobenou věku dětí.

1.2. Koncepce návrhu

Mateřská škola je zaměřena na ekologickou výchovu, je držitelem certifikátu Ekologická škola Pardubického kraje 3. stupně, je členem sítě škol zabývajících se ekologickou výchovou M.R.K.E.V., spolupracuje s farmou pro hospodářská zvířata Apolenka a s Ekocentrem Paleta. Zpracovaný plán environmentální výchovy z velké části obsahuje aktivity, směřující přímo k ochraně životního prostředí.

Logicky je tudíž požadována tvorba podnětů pro další rozvoj těchto aktivit. Požadavek se týká zejména rozšíření sortimentu dřevin o běžné domácí stromy a známé i méně známé ovocné dřeviny a možnost vytvářet přírodní hrací prvky. Nedostatek volného prostoru v zahradě je však bohužel dosti velkým omezením. Kryt CO zabírá rozsáhlou plochu, vystavenou celodennímu slunci a v létě prakticky vyprahlou. Využití této plochy se v současnosti hledá jen obtížně. Možné zapojení krytu k dalším aktivitám se neobejde bez technických opatření (vhodná úprava přístupové cesty, pergola, která by na vrchní ploše vytvořila stín). Technická opatření nejsou předmětem této dokumentace a musí být řešena samostatným projektem. Sucho je zásadním omezením pro výsadbu dřevin na horní ploše krytu.

Návrh byl vytvářen s tímto záměrem:

- Obohatit druhovou skladbu dřevin zejména o ovocné dřeviny
- Pohledově upravit vchodové partie školy
- Vytvořit v omezených prostorových podmínkách přírodní hrací prvek
- Zahradnický upravit boční svahy krytu a zjednodušit tak jeho údržbu

1.3. Návrh

- Byl zvolen a odsouhlasen sortiment stromů, které pomohou rozšířit druhovou skladbu ve školce. Naprostá většina nových výsadeb stromů je soustředěna na severovýchodní polovinu zahrady, kde je k dispozici volný prostor. Opačná polovina je v současnosti kompozičně ucelená, dřevin je zde dostatek a jejich další rozsáhlejší doplnění není z prostorových důvodů možné.
- Reprezentační partie byly doplněny o plošné keřové výsadby včetně malého vřesoviště v zastíněné části.
- V jihovýchodním rohu zahrady bylo nalezeno vhodné místo pro umístění chýše z živých vrbových prutů.
- Svahy krytu budou plošně dosázeny nenáročnými dřevinami s výjimkou severního svahu, který je ponechán k sádkování.
- Součástí návrhu je kvalitní odborné ošetření všech stávajících stromů.

1.4. Propagace

Budou zhotoveny plastové jmenovky s graficky provedenými symboly charakterizujícími jednotlivé druhy (obrázek květu, plody...). Jmenovky budou mít očka k zavěšení, aby se mohly umístit přímo na dřeviny bez jejich poškození.

Celkový pohled - jižní část

Celkový pohled - severní část, v pozadí kryt CO

Přírodní zákoutí s plánovaným umístěním chýše

Chýše z živých vrbových prutů – převzato z publikace Dětská hřiště a zahrady v přírodním stylu

2. ZAHRADA MŠ KORÁLEK, RUMUNSKÁ

2.1. Současný stav

Jednoduše řešená zahrada s jednotným centrálním hracím prostorem a dvěma polouzavřenými atrií. Jižní atrium představuje spíše reprezentační plochu, severní atrium lze využít pro rozšíření hracích aktivit. Úpravou i funkcí zcela samostatná je vchodová část z Rumunské ulice.

V zahradě převažují vzrostlé stromy (javor, jilovec, lípa, smrky), keře jsou soustředěny po obvodě a jsou až na výjimky stříhané do vysokých živých plotů. Škola započala s výsadbou ovocných stromů se záměrem naučit děti poznávat běžné zahradní rostliny.

Zahrada je pečlivě udržovaná, u některých stromů však je vidět důsledky nesprávného řezu v minulosti (sekundární koruny po silném řezu) a absenci výchovného řezu (tlaková větvení).

2.2. Koncepce návrhu

Cílem návrhu je zejména

- Obohatit druhovou skladbu dřevin tak, aby byly na zahradě zastoupeny pokud možno všechny běžné ovocné druhy dřevin
- Dát zajímavou náplň severovýchodnímu atriu
- Vyřešit nevyhovující zeleň ve vchodové části (Rumunská)
- Upravit jihozápadní atrium a vytvořit z něj reprezentační plochu s bohatším druhovým sortimentem

2.3. Návrh

- Byl zvolen a odsouhlasen sortiment ovocných stromů a keřů, dřeviny byly umístěny v centrální hrací části.
- V severovýchodním atriu bude zřízen labyrint ze stříhaného habru
- Byla kompletně vyřešena vchodová část z Rumunské ulice, návrh počítá s odstraněním prořídle douglasky a dvou líp, které nepřiměřeně zastíňují přilehlou budovu a byly již z tohoto důvodu opakovaně řezány. Krátké stromořadí bylo umístěno i do plochy vně oplocení.
- Bylo kompletně nově upraveno jihozápadní atrium
- Součástí návrhu je kvalitní odborné ošetření všech stávajících stromů.

2.4. Propagace

Budou zhotoveny plastové jmenovky s graficky provedenými symboly charakterizujícími jednotlivé druhy (obrázek květu, plody...). Jmenovky budou mít očka k zavěšení, aby se mohly umístit přímo na dřeviny bez jejich poškození.

Atrium, ve kterém je navržen labyrint

Celkový pohled do zahrady

3. ZAHRADA MŠ SRDÍČKO, LUŽKA MATURY

3.1. Současný stav

Zahrada s centrálním hracím prostorem a dvěma polouzavřenými atrií reprezentačního zaměření. Jednoduchá druhová skladba (převážně lípy, javory, jeřáby) byla nedávno obohacena o druhově odlišné mladé výsadby (platan, muchovník, sakury). Keřové výsadby jsou téměř výhradně liniové a naprostá většina keřů je stříhaná do pravidelných tvarů. Zajímavým prvkem je malé vřesoviště.

3.2. Koncepce návrhu

Zahrada je poměrně ucelená, dosadby jsou prováděny s viditelným záměrem a jsou omezovaly pouze finančními možnostmi.

Cílem návrhu je především

- Upravit vstupní atrium
- Doplnit stromy v severovýchodním pásu
- Odclonit parkoviště při jihovýchodním oplocení
- Zřídit malý poznávací a pěstební záhonek pro zeleninu a kořeninové rostliny
- Zastínit zahradní pergolu vhodnou výsadbou.

3.3. Návrh

- Byla kompletně navržena úprava vstupního atria i severovýchodního pásu
- Parkoviště při jihovýchodním oplocení bude odcloněno volně rostoucím živým plotem z tavolníku, výsadba bude provedena zvenčí
- Bylo vymezeno místo pro záhonek pro zeleninu a kořeninové rostliny, záhonek bude zvýšený, ohraničený dřevěnou ohradkou ve stejném provedení jako pískoviště (záhonek ani výsadba nejsou součástí rozpočtu)
- Pergola bude na základě přání MŠ osázena Wisterií (pozor, druh je v literatuře uváděn jako jedovatá rostlina)
- Součástí návrhu je kvalitní odborné ošetření všech stávajících stromů.

3.4. Propagace

Budou zhotoveny plastové jmenovky s graficky provedenými symboly charakterizujícími jednotlivé druhy (obrázek květu, plody...). Jmenovky budou mít očka k zavěšení, aby se mohly umístit přímo na dřeviny bez jejich poškození.

Vchodová část

Pohled do zahrady se vzrostlými stromy po obvodu

4. ZAHRADA ZŠ DUBINA

4.1. Současný stav

Rozlehlá zahrada, členěná na samostatné části, oddělené funkčně i stavebně. V celém areálu je minimum zeleně, výsadby jsou navíc druhově velice chudé.

Zahrada skýtá rozsáhlé možnosti k vytvoření funkčních venkovních výukových prostor s bohatým sortimentem zajímavých rostlin.

4.2. Koncepce návrhu

Zahrada je funkčně i technicky rozdělena na 5 částí:

1. Vstupní nádvoří
2. Venkovní učebna
3. Hřiště
4. Zahrada na západní straně školy – ovocná zahrada
5. Plocha za tělocvičnou

Plochy budou řešeny jako samostatné celky.

4.3. Návrh

4.3.1. Vstupní nádvoří

Rozlehlé zpevněné prostranství s minimem zeleně, která je soustředěna prakticky jen v obvodových pásích. Pásky jsou v současnosti převážně travnaté, v jednom rohu byla nedávno zřízena nesourodá a nepříliš vhodná výsadba. Atrium je vyřešeno nově jako jednotně komponovaný celek, čerstvě vysazené dřeviny budou přemístěny mimo atrium na vhodnější místo v rámci zahrady.

4.3.2. Venkovní učebna

Samostatně oplocená část zahrady, využívaná jako skutečná venkovní třída. Plocha je lemována stromořadím dubu červeného, mladé duby rostou i v hustých skupinách uvnitř prostranství. Smyslem návrhu je doplnit stromy v místech, kde chybí stín (nad zpevněnou plochou s lavicemi pro výuku, u domku správce) a rozšířit jejich sortiment. V pásu podél tělocvičny jsou vytvořeny keřové skupiny z běžných zahradních druhů.

4.3.3. Hřiště

Školní hřiště představuje další samostatný celek. Hřiště je veřejně přístupné, ve vymezené hodině je přítomen správce. Na rekonstrukci technických částí hřiště (dráha, hrací plochy) je zpracován projekt, který je v koncepci tohoto návrhu respektován. Výsadby se v souladu s tímto projektem soustředí na obvod plochy – je navrženo stromořadí a volně rostoucí živý plot.

4.3.4. Zahrada na západní straně školy – ovocná zahrada

Stavebně plně oddělená zahrada, přístupná jen chodbou přes budovu nebo zvnějšku. Navazuje na služební byt, ale není jeho součástí ve smyslu nájemní smlouvy. V současné době je plocha bez využití, s řídkými mladými výsadbami a jediným vzrostlým akátem. Prostor se přímo nabízí k vytvoření arboreta běžných i méně známých druhů užitkových rostlin.

4.3.5. Plocha za tělocvičnou

Rovněž stavebně zcela oddělená plocha slouží mimo jiné jako vstupní prostor ke komerčně využívaným částem školní budovy. Návrh počítá s dosadbou soliterních stromů.

4.4. Propagace

Budou zhotoveny 2 ks venkovních informačních tabulí (1 ks umístěn ve venkovní učebně, 1 ks v ovocné zahradě) s plánem prostoru a seznamem druhů. Dále budou zhotoveny tištěné informační materiály (skládačka formátu A4 oboustraně) s plánkem území a stručným popisem stávajících i nově vysazených dřevin.

Vstupní nádvoří

Budoucí ovocná zahrada

Venkovní učebna

Hřiště

5. ZAHRADA ZŠ STUDÁNKA

5.1. Současný stav

Zahrada zcela odlišného pojetí než zahrady u ostatních škol. Rozsáhlý areál byl díky osobnímu zájmu dřívějšího ředitele školy pojat jako druhově pestré arboretum domácích i méně běžných dřevin. Seznam vysázených dřevin zhruba z roku 200-2001, který je dosud k dispozici, byl podle možnosti porovnán se současným stavem. Některé dřeviny již nebyly nalezeny, bylo však zjištěno, že škála druhů se naopak rozšířila i o druhy a odrůdy nové.

Objekt v současnosti trpí absencí kvalifikovaných pěstebních opatření, část výsadeb byla zjevně prováděna se záměrem, který nebyl dokončen nebo byl nevhodnou následnou péčí potlačen.

5.2. Koncepce návrhu

Bude využito potenciálu pestré druhové skladby a zahrada bude dokoňponována jako arboretum běžných i méně obvyklých druhů dřevin.

Zároveň jsou navržena potřebná pěstební opatření, která vrátí zahradě koncepci a řád (pěstební probírky, odstranění náletových a různě poškozených dřevin). Nejvýraznější změny v tomto smyslu se budou týkat ploch mezi pavilony, kde díky nedostatečné a nevhodné údržbě došlo k potlačování některých zajímavých druhů výmladky akátu a náletovými keři. Tyto plochy budou proto prakticky kompletně přefrašeny i za cenu odstranění některých sortimentálně zajímavých dřevin, které jsou však bohužel natolik poškozené, že již neplní svou funkci.

Výsadby v atrii jsou částečně doplněny nově upravenými štěrkovými plochami, na kterých je možno umístit mineralogickou sbírku (není součástí rozpočtu).

5.3. Návrh

- Bude provedeno rozsáhlé ošetření dřevin a pěstební probírky dlouhodobě neudržovaných porostů
- Budou doplněny zajímavé druhy dřevin
- Budou kompletně nově navrženy plochy mezi pavilony včetně dílčích terénních úprav a zatravnění

5.4. Propagace

Budou zhotoveny 4 ks venkovních informačních tabulí s plánem prostoru a seznamem druhů. Dále budou zhotoveny tištěné informační materiály (jednoduchá brožura - 2x A4 oboustraně) s plánkem území a stručným popisem vysázených rostlin.

Plocha před tělocvičnou s plánovaným umístěním sortimentu jehličin

Atria – současný stav

Plocha pro ovocnou zahradu

Hřiště - po obvodu navrženo stromořadí k odclonění rodinných domků

6. STUDÁNECKÝ LES

6.1. Současný stav

Studánecký les je díky své výhodné poloze využíván jak ke každodenní rekreaci dospělých obyvatel sídliště, tak i jako plocha pro vycházky a výuku dětí ze škol všech stupňů. Mateřská škola E. Košťála les začlenila přímo do svého vzdělávacího a výchovného programu (prvky tzv. lesní mateřské školy).

Pro rekreační využití je les částečně vybaven lavičkami a hracími prvky. Na obnovu cestní sítě i vybavenosti již byla v minulosti zpracována projektová dokumentace, která v současnosti vyžaduje aktualizaci. V lese probíhá hospodaření dle lesního hospodářského plánu, podrost je průběžně upravován a čištěn v rámci běžné lesnické údržby.

6.2. Koncepce návrhu

Návrh nepředpokládá žádné nové výsadby ani pěstební opatření. Les a sledování života v něm je však nedílnou součástí ekologické výchovy na školách, v rámci tohoto projektu bude proto část lesa, bezprostředně navazující na zástavbu, dovybavena ptačími budkami a informačními tabulemi, zaměřenými na druhovou skladbu dřevin a na zdůraznění úlohy lesa v urbanizované krajině.

6.3. Propagace

Budou zhotoveny 4 ks venkovních informačních tabulí se stručnou charakteristikou lesa a jeho úlohy v krajině a s informacemi o rostlinách, které se v lese nacházejí.

Současná vybavenost – hřiště, lavičky a cesty

